

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 24 kor. Egy órára . . . 2 kor.

Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal méréselt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

Merénylet a magyar liszt ellen Dalmáciában.

A hazai gőzmalmok fiumei képviselői tegnapelőtt este az itteni kereskedők és iparosok egyesületének helyiségében értekezletet tartottak, melynek összehívására rendkívül fontos körülmény adott okot. Az értekezleten, melyen *Mohovich* Donát, a *Mohovich* és *Chersich* cég főnöke elnökölt, 24 cégtulajdonos vett részt és miután az elnök a minap elhunyt *Ossoinack* Lajosról, ki a fiumei liszt kivitelnek is számottevő tényezője volt, meleg szavakban emlékezett meg, rátért az értekezlet tulajdonképeni tárgyára, a magyar liszt veszedelmére Dalmáciában. *Mohovich* Donát a következőket adja elő:

Dalmáciába való liszt kivitelünket veszedelem fenyegeti, ama évtizedekkel ezelőtt alkalmazásban volt és nemrég ismét felújított állami és községi adókedvezmények révén, melyeknek célja volt a mult század első felében a dalmát kis malomipart és a belföldi szegény lakosságot támogatni s melyekkel ma az újabb időkben ott létesült múmalom-ipar visszaél, amennyiben ezen kedvezményeket a saját gyártmányu lisztre is vindikálja és igénybe is veszi. Ennek következtében a kívülről oda irányított liszt, mely tetemes állami és községi adóval terhelhető meg, kizso-

rul a dalmát piacról, miáltal nemcsak a magyar malmok szenvednek kárt, hanem megkárosodik az adó- és illeték-elvonások révén az osztrák kincstár és az illető község is.

Ennek következtében liszt kivitelünk Dalmáciába a megsemmisülés veszedelmének van kitéve. Lisztkereskedelmünkre nézve életbevágó kérdéssről lévén itt szó, felhívja az elnök *Svilocossi* Jánost, a budapesti »Gizella« malom helybeli képviselőjét, ki a napokban Dalmáciában járt és a fentebb általánosságban említett állapotot a helyszínen észlelte és tanulmányozta, hogy azt részleteiben ismertetni sziveskedjék.

Svilocossi a következőket adja elő: A zárai helytartóságnak 1835 évi márczius hó 30-án kelt körrendelete értelmében Dalmácia és a Quarnero-szigetek lakosságának megengedett, hogy gabona-termésüket őrlés végett tengeren egyik helyről a másikra vigyék és liszté őrölve a kiindulási helyre tengeren vám- és fogyasztási adótól mentesen visszazárlitassák.

Az idevonatkozó speciális intézkedések a következők:

Az őrlés céljából egyik fogyasztási adó területéről tengeren a másikra szállítandó gabona az illetékes fogyasztási adóhivatalnál bejelentendő és az érvényben

levő vámszabályok 34. §-ának utolsó pontja értelmében a megfelelő származási nyilatkozat bemutatandó.

A vámhivatal, mután meggyőződött a származás valódiságáról, kiállítja a szállítási engedély-bárczát, melylyel a gabonaszállitmány az őrlés helyére továbbítható; a szállítási bárcza az ottani vámhivatalnak is bemutatatik, mely azt látta-mozza és a szállító félnek egy rövid záros határidőt állapít meg a gabonából őrleendő lisztnek visszazárlítására. Csak ha a fél ezen határidőt túllépné és késedelmét kellően igazolni képes nem volna, köteles az érvényben levő tarifa szerint a fogyasztási adóilletéket megfizetni.

A gabonából őrölt liszt mennyiséget, mely a származási helyre visszazárlítandó, a fél köteles a fogyasztási adóhivatalnak bemutatni, mely azt az őrlés végett szállított és bejelentett gabona mennyiségével összehasonlítja és ha a megszabott aránynak megfelelőnek találja (az arány az 1835-iki rendelet szerint 100 font gabonából 98 font lisztmennyiség), kiállítja a visszazárlítási engedély-bárczát, melyet a fél a származási helyen levő vámhivatalnak bemutat s így a fogyasztási adó és illetékek alól felmentetik.

Minthogy a dalmáciai új múmalomok a tartomány különböző részeiben tartanak importált gabonák számára raktárakat,

„A TENGERPART” TÁRCZÁJA.

A negyedik eset.

Irta: *Vörös Tibor*.

Fromm-Aalburg-Windhorn báró kamarás, gárdahadnagy összeszámolta a pénzét még egyszer és tüzetesen átnézte tartozásainak jegyzékét s miután főuri nyugalommal konstátálta volna, hogy az ő helyében Mihály arkangyal se volna képes elfogadható rendezési modust kitalálni: — rágyújtott egy valódi egyiptomi cigarettára és füstölt, mint egy török.

Közben gondolkozott. Nem azon, hogy miként csuszszék ki hitelezőinek körmei közül, onnan kicsuszni egyáltalán nem lehetett; hanem hogy mit csináljon most, amikor nyakig ül a szószban. Eddig csak lehetett huzni-halasztani a fizetséget, újabb kölcsönöket is lehetett kapni az aranykulcsra, bárói czimerre, de most már az mind nem lehetséges, sőt lehetetlen.

Hogy ilyen furcsán fejezem ki magam, tisztára a nemes bárónak köszönhető, akinél a »nem lehetséges« és »lehetetlen« között még számos közbeeső állomás volt, úgy hogy nem lehetséges financiaiális tranzakciók az ő zsenijének segítségével akárhányszor lehetségessé váltak. Ebből gondolható, hogy minő szörnyüség páciban kellett ezuttal ülnie a derék gárdistának, hogyha már ő is feladott mindennemű reményt a kilábolhatásra vonatkozólag.

Mihez kezdjen tehát?

Menekvő utja volt több is, nemcsak egy, de mivel ha az egyiket bevágta, a másikra nem térhetett többé, hát a dolog alapos megfontolást igényelt.

Először is ott volt Hildegard grófné. Egyetlen könnyelmű szó és a szép hölgy önfelédten dől karjai közé kissé hervadt bájaival, de annál virulóbb bankóival egyetemben. Adóssága, ez a bagatelle, az egyhavi tüpénzből is duplán kifutná, — csoda, hogy minő gyönyölete lehetne a jövőben!

Csak hogy Hildegard grófné nem kellett Fromm-Aalburg-Windhorn báró kamarás gárdahadnagnak. Inkább a harmadik eset. Harmadik esetben ugyanis egyszerűen agyonlöheti magát, azzal kvitt minden.

Második lehetőség a leköszönés. Leköszönés a tiszti rangról, a kamarásságról, az uraskodásról, maradna tehát a czimer, az adósság, meg — Maud.

Mert Maud biztosan megmaradna. Nincs az a szédítő bolondság, amire ez a kis lány érette képes ne lenne.

A báró leverte cigarettájáról a hamut és kis pauzát tartott az eshetőségek latolgatásában.

A Maud!

Ritka egy leány volt, az bizonyos. És alig kerül valamibe. Ha pedig . . . hm! Mégis csak kicsit tulnag bolondság lenne elvenni őt. Ámbár . . . — a gárdista idegesen tett néhány gyors szippantást — ámbár ki tudhassa, miről lenne jó? Végre is mi köze neki az emberekhez? Törődik ő a »társadalommal?«

A hadnagy felállt és járkálni kezdett. A

gondolat határozottan tetszett neki. Dolgozni fog, — igaz, hogy az nem a legjobb mulatság, de azért mégis megteszi. Azután élnek, ahogy tudnak. Persze a nagyuri passziókról le kell tenni. Lótartásról szó se lehet. Apropos! — lovak. Ha gyorsan eladná őket, abból is kikerülne szép summa pénz. Kezdő háztartáshoz tulontul elég. A Lordért magáért kaphatna tizezer forintot rögtön. Meg még a jövő heti versenyt is megnyerheti vele esetleg. Igaz, hogy nincsen sok chancea ezuttal, mert a táv nem neki való, de ha jó kedve talál lenni, talán nem lesz olyan lusta, mint rendszeren. Hogy miért olyan lusta az a dög! Hosszu távokon nem lehet elvenni tőle a versenyt, de rövid távon a többi már be is szaladt, mire a Lord felébred! És ott nem használ se verés, se semmi más! Valósággal tüzzel kellene csiklandozni, hogy lábra kapjon, vagy pedig legalább is . . . legalább is . . .

A hadnagy belesápadt a saját gondolatába. A cigarettá kiesett kezéből s ő maga felugorva meredten bámult a szemközti tükörbe.

— Istenem! — sóhajtott fel aztán és kezével végigsimította homlokát, mintha ki akarná onnan üzni iménti gondolatát. De az már hatalmába kerítette. Mentül jobban igyekezett szabadulni tőle, annál erősebben tartotta fogva.

— Ez volna hát a negyedik eset! — sóhajtott a báró és lázas pirban égett az arca, midőn arra gondolt, hogy másfel percz alatt kimenekülhetne minden bajból s amellet gazdag is lehetne. Gazdag!

Megmaradna a kamarásság, az aranybojt,

a régi rendeletben megadott kedvezményeket tisztán azáltal kapják meg, hogy a lisztet ugyanazon helyekre szállítják vissza. Sőt mivel a modern malmok a gabonából átlag csak 78% lisztet állítanak elő, a 98%-os arány, mely szerint a kedvezményeket megadják, újabb jogosulatlan előnyt biztosít a magyar lisztrel versenyző dalmát malmoknak. A múlt század elejének primitív malomiparánál ugyanis a dalmát kis malmok a parasztorlemény előállításánál a korpa, dara és liszt vegyülékét nyerték termékül, ami a szegény földműves nép kenyértáplálékát képezte. A gabonának 98%-os kihasználása ily módon nem volt meglepő.

Az 1835. évi inséges esztendőben hozott helytartósági rendelet eme újabb értelmezésének meg is van már a hatása a dalmát malomiparra.

Spalatóban a Jedlich és társa cég egy malmot létesített, amely az adómentesség kedvező behatása alatt fokozatosan 600 métermázsára emelte napi gyártási képességét; a szebenikói malom napi 140 mm őrlési eredményrel működik, s ez a két vállalat feleslegessé tette a kisebb malmokat, mert a két malom produktuma körülbelül el látja a dalmát szükségletet.

Daczára annak tehát, hogy Dalmáciában a parasztorlemények már régóta kiszorultak a piacról, a fentidézett helytartósági rendeletben megadott kedvezményt, melyet a nép számára és ennek kedvéért a kis malomipar javára alkottak, ma az állam, a község, a nép, a kereskedelmi körök, a hajózás és általában a magyar és osztrák beviteli lisztforgalom kárára, egy-két élelmes vállalkozó privilegiumként a saját előnyére kiaknázza. Dalmáciába való beviteli lisztforgalmunk

Maud, a lovak, — minden megmaradna és pénz is lenne, mint a szemét! Mindez egyetlen tüszurásért!

És ha észrevennék?

Kár, hogy nem gondolt erre az eshetőségre Fromm-Aalburg-Windhorn báró. Sohase adott neki a nyugalom erőt, a legnagyobb veszélyben volt ő mindig a legerősebb. Most is csak egy pillanatig gondolt arra, hogy a trükk fölfedezése esetén minden elveszett s már is szilárd, ruganyos léptekkel ment a tükör felé, belepillantott, aztán — rágyújtott egy új cigarettára. Határozott.

Meg délután elhajtattott a leibuzsorásához.

— Öregem, — kezdte nyugodtan — némi pénzre van sürgősen szükségem. Nem sok, harmincezer forint az egész, de reggelig meg kell lenni, mert hiba esett.

Az uzsorás előbb el akart ájulni, aztán csapkodta a kezét, akárcsak egy motolla.

— Ne hadonázzon öregem, — folytatta hidegen a báró — a pénz kell, tehát szerezz meg. Különb a jövő szombaton vagy a pénzt kapja vissza, vagy pedig az eljegyzési kártyámat Metzthaler Hildegarde grófnővel.

Az öreg pénzeszsák egyszerre megszűnt hadonászni.

— Szavára mondja ezt, báró ur?

— Igen. Tudja, hogy tőlem függ.

— Hogyne tudnám! De megteszi-e?

A báró elmosolyodott.

— Meg.

— Írásban adja a szavát?

— Ha akarja.

— Estig elküldöm a pénzt. Ötvenezer forintot adok. Kamat nélkül adom. Mennyi előleget parancsol?

havonként körülbelül 25.000 métermázsát tett ki s ez a mennyiség a spalatói és szebenikói malmok produktumával csaknem egyenlő. Miután a fogyasztási adó Dalmáciában a lisztre vagononként 154 korona s a fenti malmok, azon ürügy alatt, hogy belföldi gyártmányul látják el a dalmát közönséget, ezen adó alól az idézett helytartósági rendelet helytelen magyarázata folytán felmentvők, ennek következtében a liszt kivitel Dalmáciába teljesen lehetetlenné válik. Az állami fogyasztási adó (consumo erariale) Dalmáciában minden vagon (100 métermázsá) liszt után 44 korona, a tartományi fogyasztási adó (consume provinciale) szintén 44 korona és a községi fogyasztási adó (consume comunale) 66 korona, úgy hogy a 154 koronát kitevő különbözettel előnyben van a dalmát liszt az ezen fogyasztási adókkal terhelt magyar lisztrel szemben.

Svilocossi ezek után a következő javaslatot ajánlja elfogadásra:

Tekintettel arra, hogy az idézett helytartósági rendelet csakis belföldi származású és durva őrleményekre (98%) és a kis malomiparra, valamint a múlt század elején uralgott viszonyok között a szegény nép támogatására adatott ki s ennélfogva a malom őrleményei a rendeletben nem foglaltattak benn,

tekintettel arra, hogy az idézett rendelet néhány nagy malomiparos javára az összes lisztkereskedelemnek, az államnak, községeknek és a közforgalomnak is kárára, helytelenül alkalmaztatik,

tekintettel arra, hogy különösen a magyar és osztrák lisztbevétel ezen rendelet helytelen alkalmazása folytán Dalmáciából teljesen kiszorul és végre tekintettel arra, hogy a rendeletnek

— Köszönöm, semmit, Isten önnel, öregem.

— Alázatos szolgája báró urnak.

Mielőtt az öltözőbe ment volna Fromm-Aalburg-Windhorn báró, odaintette magához Lenczi grófot.

— Te, Lenczi, — van pénzed?

— Alig-alig, — sóhajtott szomorúan a kis gróf.

— No hát tedd rá mind Lordra.

— Hogyan?! Lordra?

— Rá. De ne kiabálj. Nekem is kellett nagyon a pénz, hát... hát az a multkori forma — hamis forma volt.

Lenczi grófnak kezdtek a szeméi ragyogni.

— Nagy bunczut vagy te mégis, Rudi.

— Mondom, hogy ne légy feltűnő. Meg fogod tenni nekem is. Itt a tárczám. Ötven darab ezres van benne, mind ráteszed Lordra.

— Lenczi gróf elsápadt egy kicsit.

— Te, Rudi, — ha mégis elvesztenéd?

— Nem veszem el.

— Hát akkor segítsen az Isten bennünket. Tizezer forint van nálam, — suttogetta halkan.

— Tedd rá. Hogy áll?

— Ötszörösön.

— Jó. Szervusz.

Mielőtt nyeregbe szállt volna, végigsimogatta gyönyörű lovát a báró. Aztán észrevette, hogy a bokavédő rosszul van befűzve.

— Igazítsd meg, — szólta oda a lovászfőnök és kissé halaványabb lett az arca. A lovász lehajolt, ő pedig a lóhoz támaszkodva gyöngéden simogatta tovább a ragyogó arany-

nehány dalmát belföldi vállalkozó javára való hamis értelmezése és alkalmazása határozottan visszaélésnek minősíthető:

Kerestessék meg az osztrák kereskedelmi miniszter a nevezett rendeletnek vagy pontos betartása, vagy annak teljesen hatályon kívül való helyezése iránt. E czélból ajánlja, miszerint az egyesület a hazai malomegyesületeket és a helybeli kereskedelmi kamarát szólítsa fel, hogy ezek a m. kir. kereskedelemügyi minisztert az ügyben leendő közbenjárásra felkérjék.

Az értekezlet a javaslatot elfogadta és megbizta az egyesület elnökségét a további teendők keresztülvitelével.

— Uj államtitkári állás a kereskedelemügyi miniszteriumban.

A kereskedelemügyi miniszterium 1905. évi költségvetésében egy új államtitkári állás szervezéséről van szó. A miniszter a megokolásban azt mondja, hogy azért volt szükséges egy új államtitkári állás felvétele, mert a tárca körébe tartozó közutak, a hajózás, a vasutak, a táviró, az iparfejlesztés és a kereskedelmi politika oly nagy s egymástól eltérő ügyköröket karolnak fel, hogy ezeknek alapos és amellelt lehetőleg gyors ellátása meghaladja egy államtitkár munkabírását. Ez új állás 16,490 korona költséget okoz. Arról értesülünk, hogy a másodállamtitkári állást Saterényi József miniszteri tanácsossal fogják betölteni, aki most az iparfejlesztési osztály élén áll.

— A magyar-horvát pénzügyi egyezmény.

A Magyarország és Horvát-Szlavonországok között megújítandó pénzügyi egyezmény ügyében kiküldött országos bizottság jelentését és az ezzel kapcsolatos törvényjavaslatot és statisztikai kimutatásokat kedden terjesztette a képviselőház elé Hegedűs Sándor, a bizottság előadója. Az egyezmény tíz évi időtartamra ez évi január elsejétől számít s a

sárga nyakat. Egyszerre csak nagyot nyert a ló és ágaskodni akart. A lovász ijedten ugrott földre.

— Bolond! — kiáltott aztán a lóra.

— Bizonyosan csiklandós a lába, — vélte a báró, de a hangja remegett egy kicsit.

Mikor a nyeregben ült, megint roppant ideges lett a szép állat.

— Meg van ez ma bolondulva — dörmögött a lovász, — csak tudnám, hogy mi baja lehet!

A próbagaloppnál véres lett a báró keze, de a lovon semmi különös se látszott.

A startnál mosolyogva szól a starter:

— Na báró ur, ilyen vagnak se láttam még a Lordot!

A báró csendesen mosolygott.

— Megzabolattam alaposan, csak ne legyen még lustább tőle, mint máskor.

De a derék Lord nem lett lustább. Ugy elrohant a starttól, mintha megbolondult volna és a báró ugyancsak megfeszítette minden izmát, hogy ne tulnemtelenül nyerje meg a versenyt. Egy pillanatra sem volt ellenfele a mezőnyben.

Mikor lenyergeltek, már várta őt Lenczi gróf.

Sápadtan, de az örömtől remegő hangon beszélt.

— Ördög vagy te Rudi, nem ember. Ugy jöttél, mint a fergeteg. Ha akarsz, harmincz hosszal nyerhettél volna.

— Nono, — csittította a báró, — elég küzdelmembe került.

Azzal megmutatta a véres tenyerét.

— Boszasztó! — ámuldozott a kis gróf, — én meg majd azt hittem, hogy vissza-

bizottság a jövedelmeknek az autonom kiadásokra fordítható részét az eddig követett méltányossági szempontok alapján ismét az eddigi negyvennégy százalékban állapította meg. — Az egyezményt ugyancsak kedden terjesztették elő a most megnyílt horvát országgyűlésnek is.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A király itthon.

Budapest, nov. 10. A király ma délelőtt Gödöllőről Budapestre érkezett és általános kihallgatást adott. Ezt megelőzőleg *Fejérváry* Géza báró, a magyar darabont-testőrség kapitánya, letette az esküt a király kezébe.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 10. A képviselőház mai ülésén *Perczel* Dezső elnökölt. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése és az elnöki bejelentések után megejtették a névszerinti szavazást *Tisza* István gróf miniszterelnök válasza fölött, amelyet a Ház tegnapi ülésén adott *Polonyi* Géza-nak a német birodalommal való kereskedelmi tárgyalásokra vonatkozó interpellációjára.

A képviselőház 165 szavazattal 78 ellenében, tehát 87 szónyi többséggel tudomásul vette a miniszterelnök válaszát.

Erre hosszú házszabályvita keletkezett.

Kubik Béla, *Lengyel* Zoltán és *Ugron* Gábor azt vitatták, hogy a ház szavazata nem érvényes, mert csak tizenkilencz képviselő kérte a névszerinti szavazást.

Perczel Dezső elnök, *Feilitzsch* Artur báró alelnök és *Hertelendy* jegyző kimutatják, hogy a névszerinti szavazás kérésére husz aláírással, tehát egészen rendszeren

tartod. Szent, hogy remek lovas vagy öreg, meg se látszott rajtad. No de egy vagyont dolgoztál ki ma délután.

— Ideje, — szölt nyugodtan a báró, — többé nem vesződöm ezzel a makacs döggel. Eladom.

Aztán felöltözködött és átvette Lenczi gróftól az aprópénzt. Kétszázötven darab ragyogó ezresbankót.

— Lám-lám — dünnyögte mosolyogva, — a negyedik eset. . .

Hirtelen megtapogatta a zsebét. A kokainos tü ott volt és ő fellelegzett. Aztán fityülvé ment tovább.

Kratochwill, az udvari tanácsos sehogysem volt megelégedve a vásárral. Panaszkodott is Lenczi grófnak.

— Nem értem a dolgot. Olyan makranczos, rossz kedvű ez az állat, amióta nálam van. Eleinte meg szomorú volt, hogy azt hittem, beledöglik. Hát nem furcsa ez?

Lenczi gróf végignézett a potrohos öregén, aztán gunyosan szölt:

— Baj, baj; — különös, hogy a Rudi mégis milyen gyönyörűen tudott nyerni vele, pedig a táv se volt neki való. Persze, persze. Alighanem banni kell a lóval tudni, banni, méltóságos uram.

Azzal tovább sétált a kis Lenczi gróf. De még messziről is visszafordult és mosolyogva nezte, hogyan vergődik a kövér Kratochwill a lóval.

— A Kratochwill akar egy lóval banni tudni, a — Kratochwill!

Lenczi grófnak hangosan kellett kacagnia ezen a pompás ötleten.

történt és így a ház szavazata nem kifogásolható.

Papp Zoltán a napirend előtt szólva, felhossa, hogy Apponyi Albert gróf tegnapi beszédében azt imputálta az elnöknek, hogy esetleg szabálytalanul mond ki valamely határozatot. Szölo ezt nem tartja összeegyeztethetőnek az elnöki méltósággal.

Perczel Dezső elnök kijelenti, hogy föltevésekre és mesékre nem reflektál. Ő tisztességgel és becsülettel jár el elnöki tisztében, az obstrukciót azonban nem hajlandó támogatni.

Ezután áttér a Ház a napirendre: a házszabályok revíziójára vonatkozó indítvány folytatolagos tárgyalására.

Samassa János ellenzi a revíziót.

Hock János az ellenzék nagy tetszése közben szintén a revízió ellen beszél és azzal a kijelentéssel végzi beszédét, hogy a miniszterelnök a választási reform dolgában tett ígérletét nem tartotta meg.

Tisza István gróf miniszterelnök föláll és szölni akar.

Zajos felkiáltások balról: *Holnap! Ma nem hallgatjuk meg!*

A jobboldal hevesen kiabálja: *Halljuk! Halljuk!*

Polonyi Géza a házszabályokhoz kérészt.

Viharos felkiáltások jobbról: *Üljön le!*

A baloldal fülsiketítő lármában tör ki. *Endrey* a padot veri. A láрма percekig tart. A jobboldalon fölugrálnak és ököllel fenyegetik a baloldalt.

Az elnök *Polonyi*t nem engedi beszélni, mert a miniszterelnököt illeti meg a szó.

Tisza István gróf miniszterelnök óriási lármában beszél. Alig lehet megérteni egy-egy mondatát.

„Önök — ugymond — lábbal tipor-nak minden jogot!”

Viharos láрма a baloldalon.

Tisza István gróf kijelenti, hogy amit a választási reformról mondott, azt föntartja. Aki azt állítja, hogy mást is ígért, az valótlan állít.

Ezzel a miniszterelnök az ellenzék nagy lármája közben elhagyja a termet.

Az elnök zárt ülést rendel el.

A zárt ülésen *Polonyi* Géza, *Plösz* Sándor igazságügyi miniszter és *Lengyel* Zoltán beszéltek.

Délután félnégy órakor az elnök ujra megnyitotta a nyílt ülést.

Polonyi Géza személyes kérdésben szölt, mire az ülés nagy izgatottság közt véget ért.

A revízió pártolói.

Budapest, nov. 10. A fővárosi kilencz választókerület szabadelvűpártjainak elnökei tegnap este értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy vasárnap nagy népgyűlést rendeznek, amely a házszabályok revíziója mellett fog állást foglalni.

Vilmos császár és Miklós oszár találkozása.

Berlin, nov. 10. A *Berliner Tageblatt* szeptérvári levelezője föltétlenül megbizható helyről arról értesül, hogy *Vilmos*

német császár és *Miklós* orosz czár legközelebb orosz területen, valószínűleg *Skiernieviczében*, találkozni fognak. Szentpétervári politikai körökben igen nagy fontosságot tulajdonítanak ennek a találkozásnak. *Miklós* czár nemrég úgy nyilatkozott, hogy azt kívánja, *Vilmos* császár fogadása rendkívül meleg és szíves legyen. A fejedelmek találkozására nagy előkészületek folynak.

Reformátusok zsinati tanácskozása.

Budapest, nov. 10. Ma délelőtt gyűltek itt össze Magyarország összes református egyházkerületeinek kiküldöttjei a zsinati tanácskozásokra. Istentisztelet után *Bánffy* Dezső báró és *Kun* Bertalan püspök elnökle alatt megkezdődtek a zsinati tanácskozások, amelyek több napig fognak tartani.

A háboru.

London, nov. 10. A *Standard*-nak jelentik *Kuroki* táborából: Az oroszok szakadatlanul ágyúzzák a japánok bal-szárnyát, de az eredmény alig számbavehető. Az általános helyzet változatlan.

Berlin, nov. 10. A *Berliner Tageblatt*-nak jelentik *Szent-Pétervárról*: Ide érkezett jeientések szerint eddig a 26 belső erőd közül egy sem esett el. A *Kuropatkin*-erődöt, melyet a japánok elfoglaltak, az utolsó perczen egy előretolt hadálláson építették a többi erődítvény vonalától mintegy két kilométernyire. Nem hisznek a vár közeli feladásában. *Stössel* tábornok csodálatos erélyt tanusít, annál inkább, mert a balti-tengeri hajóhadat utban tudja. Egész bizonyossággal állítják, hogy *Port-Artur* lövő- és élelmiszerekkel az egész évre el van látva; az ellenkező hírek valótlanok. Hasonlóképen abszurd az az állítás, hogy a japánok az orosz helyőrség között szabadonbocsátott foglyok által propagandát csinálnak.

Tokio, nov. 10. Az a hír terjedt el, hogy a japánok a *Port-Artur* közelében fekvő *Erlungsián* és *Siuncziusián* erődök tüzéségét teljesen elnémították. Most a fötámadást *Iczusián* ellen irányítják.

London, nov. 10. *Togo* tengernagy már kikereste hajóhadából azokat a hajókat, melyek a balti-tengeri flotta ellen fognak indulni. Állítólag csak kisebb hajók lesznek, melyeknek kizárólag az volna a céljuk, hogy az orosz hajóhad utjába uszóaknákat rakjanak.

Bécs, nov. 10. *Konstantinápolyból* jelentik: Itt azt állítják, hogy az orosz önkéntes hajóhad, valamint az orosz kereskedelmi hajók csapatokkal, szénnel és hadianyaggal átkelnek a *Boszporuson*, hogy Kelet-Ázsiába menjenek.

Konstantinápoly, nov. 10. Az orosz önkéntes hajóhad *Zambov* nevű hajója tegnap kelt át a *Dardanella*-szoroson; a *Kiev* hajó holnap fog átmenni.

Merénylet a szibériai vasut ellen.

Kopenhága, nov. 10. *Szentpétervári* magánjelentések szerint a szibériai vasut ellen két merényletet követtek el, még pedig egyet *Irkutszk* közelében, a

hol husz, hadianyaggal telt vagon ment teljesen tönkre és a másikat Rasdielnazza közelében, a hol számos emberélet esett áldozatul.

Olaszok és németek haroza.

Innsbruck, nov. 10. Az olasz diákok nyomban szabadon bocsátásuk után el fognak utazni Innsbruckból. A trienti városi képviselőtestület ezer koronát szavazott meg a letartóztatott olasz diákok részére. Eddig kilencz német embert tartóztattak le idegen ingóság jogtalan megrongálása miatt. A letartóztatottak beismerik, hogy az olasz fakultás épületét ők pusztították el.

Oroszszá lett japánok.

Szent-Pétervár, nov. 10. Kazánban tiz japán hadifogoly áttért az *orthodox hitre* és orosz családi neveket vettek föl.

Tüz egy pályaudvaron.

Budapest, nov. 10. A nyugati pályaudvar teherraktára ma délelőtt kigyuladt. A tűz óriási riadalmat keltett. Szerencsére azonban nagyobb baj nem történt, mert csakhamar sikerült a tüzet lokalizálni.

Váltóhamisító lelkész.

Kolossvár, nov. 10. Az itteni büntető törvényszék *Bighia* Sándor görög-katholikus lelkészt váltóhamisítás miatt *nyolcz hónapi börtönrre* ítélte.

Katasztrófa a bányában.

Déva, nov. 10. A környékbeli kőszénbányában bányalégrobbanás történt. *Két bányász halálosan megsérült.* A hatóságok megindították a vizsgálatot.

Letartóztatott slkkasztó.

Budapest, nov. 10. A fővárosi rendőrség *Klein* Lipót ékszerész-ügynököt több rendbeli sikkasztás miatt letartóztatta.

KÜLÖNFÉLE.

— **Személyi hir.** *Montecuccoli* Rudolf gróf altengernagy, tengerészeti főparancsnok, ma reggel nyolcz órakor a *Pelikán* yachton Lussinpiccolóba utazott.

— **Mária Jozefa főherczegasszony**, *Ottó* főherczeg neje, aki jelenleg Abbaziában tartózkodik, tegnap — mint már közöltük — a fumei tengerészeti hatóság által rendelkezésére bocsátott *Előre* gőzösön ellátogatott Fiuméba és innen Portoréba tett kirándulást. A főherczegasszony, akit *Pallavicini* örgrófnő udvarhölgy és *Salm* gróf kamarás kísérték, déli tizenkét óra tájban érkezett Portoréba, ahol *Polich* portoréi polgármester, *Giusti* révkapitány és *Olschbauer* Fülöp lovag, a Portoréban nemrég megnyitott *Liburnia*-szálló tulajdonosa fogadták. A fenséges asszony és társasága *Olschbauer* lovag kalauzálása mellett tüzetesen megtekintették a pompás fekvésű, gyönyörűen berendezett új szállodát, amelynek a tengerre néző impozáns frontja különösen megnyerte ő fensége tetszését. A szálloda belső helyiségeinek megtekintése után a főherczegasszony kíséretével együtt a *Liburnia*-ban ebédelt és ebéd után még hosszabb ideig ott maradt a szál-

lódának gyönyörű kilátást nyújtó nyílt teraszán. Eltávozása előtt ő fensége teljes elismerését fejezte ki *Olschbauer* lovagnak a látottakon és kilátásba helyezte, hogy hosszabb időt fog ott tölteni. Ezután nyájasan elbucszván a megjelent előkelőségektől, a főherczegasszony délután félhárom óra tájban távozott el Portoréból.

— **Erzsébet királyné emlékezete.** E hó 19-én, néhai *Erzsébet* királynénevenapján, az állami és városi iskolákban gyászünnepelet fognak tartani. Mise meghallgatása után a tanulók az egyes iskolák termeiben fognak összegyűlni, hol az igazgató vagy valamelyik tanító emlékbeszédet fog mondani. Azután a tanulók alkalmi dalokat és költeményeket fognak énekelni és szavalni.

— **A városi pótválasztások.** A városi képviselőtestületben ez idő szerint négy szék van üresedésben, amelyeket a jövő év január havában megejtendő pótválasztások után fognak betölteni. A négy szék közül három, amelyek *Ossoinack* Lajos lovag halála s *Celligoi* Venczel mérnök és *Garofolo* Izidor dr. lemondása következtében ürültek meg, a városi választókerület által töltendő be, egy pedig, *D'Andre* Péter elhunytá folytán, az alközségi választókerület által. A városi választókerület képviselői 1906-ig maradnak hivatalban, az alközségek által választottak pedig 1909-ig. *Ossoinack* Lajos lovag és *D'Andre* Péter halálával a pénzügyi, az egészségügyi és az agrárbizottságban is megüresedett egy-egy szék.

— **A városi képviselőtestület** holnap délben ülést tart a következő napirenddel: **Nyilvános ülés:** Az előző ülés jegyzőkönyvének hitelesítése. Jelentések, indítványok és interpellációk. A kormányzó átirata az erdők szabályozása és a fuvarosok szabályrendelete ügyében. Indítvány a tengerész-menedékház előtti járda megújítására. Indítvány póthitel iránt (tolonczolási költségek) és a fertőtlenítők fizetése). **Zárt ülés:** Indítvány egy ülnök ötödéves pótlékának kiutalványozása iránt. Indítvány egy városi rendőr nyugdíjazása ügyében. Indítvány egy tanítónőnek magasabb fizetési osztályba való kinevezése iránt. Kilencz indítvány kegydíjak további foyósítása iránt.

— **A városi állandó bizottság** tegnap délben *Bellen* András dr. alpolgármester elnöklete alatt ülést tartott. Jelen volt tiz bizottsági tag. Mielőtt a napirendre tértek, *Ossoinack* János felszólalt a dóm templom tornyának hiányos javítása miatt. Az elnök azt felelte, hogy a torony tatarozása csakugyan hiányos és az építészeti hivatal utasítani fogja, hogy ez ügyben vizsgálatot tartson. Áttérve a napirendre, élénk vita után elhatározták, hogy a városi képviselőtestületnek indítványozni fogják, hogy a san-nicolói tengerész-menedékház előtti gyalogjáró megújítására 400 koronát, tolonczolási költségekre pedig utólag még 200 koronát utaljon ki. A fertőtlenítők fizetése czimén 600 korona póthitelt szavaztak meg. A város kötelékébe föl-vették *Zerncovich* János koreszmárost és *Ratsenberg* Mátyás vasuti pályaoírt. Jóváhagyták, hogy a városi könyvvivőség számára *Serdos* Ferencz ajánlattevőtől 1000 koronáért egy tűzmentes könyvszekrény vásároltassék. Végül 600 koronát szavaztak meg egy énektanítónőnek, hogy Bolognában tovább képezhesse magát. Ezzal az ülés véget ért.

— **Az isztriai tartományi főnök lemondása.** A triezti szlovén lapok állítása szerint *Rizzi* dr. isztriai tartományi főnök állásáról le akar mondani. Ez elhatározásának

az az oka, hogy a szlovének *obstruksióra készülnék* az isztriai tartománygyűlésben a miatt az intézkedés miatt, hogy az üléseken horvátul nem szabad beszélni.

— **Uj kivándorlási csarnok.** *Roszner* Ervin báró, kormányzó, tegnap reggel két mérnök kíséretében megsejmelte a Via Serpentinában fekvő nagy telket, ahol valószínűleg az uj kivándorlási csarnok fog épülni.

— **Az Ultonia** Cunard-gőzös, amely kivándorlóinkat New-Yorkba viszi és amelyet már tegnapra vártak ide, még ma sem érkezett meg. A gőzösnek egyébként semmi baja és ma éjjel vagy holnap reggel valószínűleg már bevez kikötőnkbe.

— **Hazahozta a boldogtalansága.** *Verblics* János napszámos a magyarországi Baracska községből ezelőtt öt évvel feleségével és leányával kivándorolt Délamerikába, a hol egy vasutvonal építésénél kapott munkát. A házastársak egy ideig háborítatlan boldogságban éltek, míg a férj egy kétes hírű nőbe bele nem szeretett, a kívül néhány hónap múlva megszökött. A szegény asszony leányával a legnagyobb nyomorban maradt vissza s miután hetekig hiába várta, hogy hűtlen férje visszatérjen, az osztrák-magyar konzulhoz fordult, hogy az a hazautazáshoz segítse. Az asszonyt leányával együtt a konzul az *Adria* hajózási társaság *Báró Fejérváry* nevű hajójára vétette fel, mely kávérakománnyal a mult héten Triesztbe érkezett. Tegnapelőtt az asszony és leánya Triesztben a *Mátyás király* gőzösrre szálltak és tegnap ideérkeztek. Az itteni rendőrség gondoskodni fog, hogy a szegény asszony illetőségi helyére térhessen vissza.

— **Kalandos fiu.** A rendőrség tegnap letartóztatta a Leopoldba való 15 éves *Dzimbarruk* Lászlót, ki már két nap óta a kikötőben csatangolt. Kihallgatásánál elmondta, hogy gimnáziumi tanuló és miután nagyon szerette volna látni a tengert, Fiuméba jött. Bevallotta, hogy édes anyjától 200 koronát hozott el, mely pénzből még 180 koronát találtak nála. A fiu anyját a rendőrség távirat útján értesítette. A kalandos fiut haza fogják küldeni.

Idegenforgalom Fiumében.

Ma érkezett idegenek:

Európa szálloda. Dr. Zielinsky S., Ray R., Szüts K., Rusznyák J., Miklós L., Drucker G., Régen N., Knorr N., Robitschek N. Budapest. — Pollaczek R., Weiss A., Löwenstein K. Bécs. — Blut F. Iserlohn.

Deák szálloda. Smolenszky Miksa, Kleirings A., Neuroth Viktor Bécs. — Stähler Ferencz Remscheid. — Galluff Sándor Zágráb. — Rimely Dezső dr. és neje Szentcs. — Sziklay Ferencz Dömsöd. — Comorosan Ambrus dr. Ragusa. — Sebestyén Géza Budapest.

Lloyd szálloda. Marek Ignác, Morassi Petronella, Menger Antal dr. Bécs. — Böhm M. Pacsa. — Foger Ferencz Trieszt. — Feley Aladár Budapest.

Hungária szálloda. Watzoff István Szófia. — Szirmay Etelka, Klafka Gerő Budapest.

De la Ville szálloda. Heinrich Károly Budapest. — Reidl Lipót Varasd. — Belinsky Gusztáv Losoncz. — Nomoszlay Budapest. — Reich Max Bécs. — Fischl József Aussig. — Mauth Sándor Budapest. — Rothmann Rezső Lotesva. — Verseczi Károly Zombor. — Gelló V. Budapest.

Quarnero szálloda. Jos Elza Pozsega. — Karosy Béláné Budapest. — Pfleger Ferencz Trieszt. — Bleich János, Kovačević István Fiume. — Ludwig N. Zeng. — Bausewein Hans, Prossinagg György, Winkler Alfréd Bécs. — Schrenger Klementin Daruvár.

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefon-száma : 224.

Tőzsdéi árfolyamok.

Értéktőzsdék.

(Záratok.)

1904.

november

9 10

Budapest. Aranyjár.

4 ¹ / ₂	K.	119.—	
Koronajár. 4 ¹ / ₂		98.10	
" 3 ¹ / ₂		89.—	
Magyar földteherment.			
4 ¹ / ₂		98.35	
Horv. Szlavon		98.50	
Tisza-szab.		162.—	
Osztrák papírjár.		99.50	
• ezüst		100.—	
• arany		119.50	
• korona		99.75	
Osztrák-magyar bank		1630.—	
Magyar hitelbank		792.50	794.—
Osztrák hitelbank		671.50	675.—
Osztrák-magyar vasut		652.28	
100 márka		117.60	
London vista		239.40	
Páris		95.27 ¹ / ₂	
20 frankos arany		19.05	
100 lira (olasz)		95.27 ¹ / ₂	
20 márka		23.50	

Bécs. Magyar hitelr.	K.	792.50	794.—
Osztrák hitelr.		671.50	675.—
Rimamurányi		515.—	
Union-bank		540	
Magyar államvasut		653.65	655.25
Leszám. bank		—	
Jelzálogbank		518.50	
Adria		466.—	
Länderbank		449.50	
Lloyd		720.—	
Török sorsjegy		132.—	
Berlin. Osztrák hitelr.		210.75	212.10

Budapesti árutőzsde.

Buza		10.13	10.15
" április		—	8.75
Rozs		—	—
" április		7.90	7.90
Zab		—	—
" április		7.10	7.10
Kukoricza október		—	—
" május		7.44	7.44
Zsir		65.50	65.50
Szalonna		55.50	55.50

Newyorki gabonatőzsde.

(Sürgönyjegyzés.)

Busa loco	Cent.	121 ³ / ₄	—
december		118 ³ / ₄	—
márczius		114 ¹ / ₂	—
Tengeri	Cent.	59 ¹ / ₄	—
december		52 ⁵ / ₈	—
márczius		—	—
Fuzardij Liverpoolba	pence	1.	—

Gyarmatárak.

Kávé.

Havre Santos good average:

December	Frank	45.50	45.75
Márczius		46.—	46.50
Május		46.50	47.—

Hamburg Santos good average:

December	Márka	37.—	37.25
Márczius		37.75	38.—
Május		38.25	38.50

Newyork:

Fair Rio loco	Cent.	8 ³ / ₁₆	—
December		6.90	—
Május		7.15	—

Cukor.

Prága franco Aussig kész	K.	29.90	30.60
" " " " " " " " "		24.35	24.70
Prága raff.		—	—

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

EREDETI SINGER

Varrógépek

Singer Co. varrógép részvény-társaság

FIUME, Adria palota.

Café „De la Ville” kávéház.

Ma és minden nap nagy

Varietée előadás

a

Budapesti Orfeum Társulat

által.

Naponta változások, családi műsor.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

Az igazgatóság.

Chincaglierie „IRIS”

Piazza Elisabetta 2. sz.

Moretti-, japán- és kagyló áruk.

Nagy választék bőr ezüst és diszmi árukban.

Olcsó szabott árak.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizs-keményítőgyár részv.-társaság

FIUME.

VÉDJEJY.

Különlegesség

fénykeményítő

táblácskákban.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

Óriási raktár vizáthatlan öltözetekben.

Tisztelettel tudomására adjuk a n. é. közönségnek, hogy

Óriási készruhaáru raktárunkat

„ALLA TORRE CIVICA”

czég alatt a Corsón (PADER-féle házban) megnyitottuk.

Legnagyobb választék férfi, fiú- és gyermek ruhákban.

Óriási választék paletókban, ulsterekben, felöltőkben, raglanokban, havelokokban úgy felnöttek mint gyermekek részére.

Bel- és külföldi szövetek nagy raktára

mérték utáni öltözetek

számára, melyek a legnagyobb izléssel és olesón készítettnek.

Nagy választék utazó és városi bundákban.

A nagyérdemű közönség kérétek, ezen nagy áruház szives meglátogatására, hogy a szolid árakról, melyek minden más hasonló áruházzal versenyezni képesek, meggyőződést szerezhessen.

Óriási raktár vizáthatlan öltözetekben.

Könyvnyomdai műintézet

Tipografia artistica

„UNIO”

„Adria” palota, FIUME palazzo „Adria”.

TELEFON 224.

— SZÁLLIT —

minden a nyomdászatba vágó munkát gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

— ESEGUISCHE —

prontamente con conoscenza del ramo ed al più buon mercato ogni lavoro tipografico.

„Adria“ magyar kir. tengerhajózási részvénytársaság. Atlanti szolgálat.

1904. november havában az alant felsorolt első osztályú gőzösök vagy ezek helyettesei fognak Fiuméből az alant megjelölt irányokban és külföldről hazafelé indítani, feltéve, hogy rossz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meteket meg nem akadályozzák:

KIVITEL			BEHOZATAL			
Hová	Gőzös	Kelet	Honnan	Hová	Kelet	
Rouen	„Jókai“	1-10	Rio de Janeiro, Santos	Trieszt, Fiume	„Arad“	1-10
Westhartlepool	„Zichy“	1-10	Liverpool	Fiume	„Falernian“	1-10
New-York	„Ultonia“	10	London, Hull		„Murillo“	1-10
Hamburg ¹⁾	„Pergamon“	5-15	Rouen		„Stefánia“	1-10
Liverpool ¹⁾	„Fabian“	5-15	New-York		„Pannonia“	15
Hull, Newcastle o/T	„Oria“	5-15	Bordeaux		„Balaton“	10-20
Bordeaux ¹⁾	„Deák“	5-15	Hamburg ¹⁾		„Byzanz“	10-20
Liverpool	„Brescia“	10-20	Liverpool		„Veria“	10-20
New-York	„Slavonia“	24	London, Hull		„Douro“	15-25
Lissabon ¹⁾ , London	„Szent István“	15-25	Rotterdam		„Duna“	15-25
Liverpool ¹⁾	„Algerian“	15-25	Rouen		„Báthori“	15-25
London, Hull	„Ebro“	15-25	London		„Kolozsvár“	15-25
Rotterdam, Antwerpen, Kopenhagen ¹⁾	„Báró Fejérváry“	20-30	Liverpool ¹⁾		„Andalusian“	15-25
Rouen ¹⁾	„Kálmán király“	20-30	New-York		„Carpathia“	29
Glasgow ¹⁾	„Matlekovits“	20-30	Glasgow		„Barosse“	20-30
Liverpool	„Pavia“	20-30	Rotterdam		„Széll Kálmán“	20-30
Hamburg	„Bagdad“	20-30	Liverpool		„Tyria“	20-30
Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro Santos ¹⁾	„Stefánia“	december 1				

A *gal megjelölt viszonylatban a gőzös Triesztet is érinti.
Atrakodó szolgálat közvetlen hajóraklevelek alapján a felsorolt kiindulási kikötőkből az összes földközi és adriai tengeri kikötőkbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, keletindiai, kínai és japáni vonalaira.
¹⁾ Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse, illetőleg hogy ezt a járatot ne teljesítse vagy későbbre halasztssa.

Középtengeri szolgálat.

FIUME—MALTA—OLASZORSZÁG—DÉL FRANCZIAORSZÁG—SPANYOLORSZÁGI vonal.

Fiuméből: „Zrinyi“ november 3-án, „Andrássy“ 14-én, „Rákóczy“ 21-én, „Lederer Sándor“ 28-án,
Valenciából: „Lederer Sándor“ november 2-án, „Szent László“ 9-én, „Kassa“ 16-án, „Zrinyi“ 23-án, „Andrássy“ 30-án.

FIUME-MARSEILLEI vonal.

Fiuméből: „Tisza“ november 9-én, „Mátyás király“ 16-án, „Árpád“ 23-án, „Szent László“ 30-án.
Marseilleből: „Lederer Sándor“ november 6-án, „Szent László“ 13-án, „Tisza“ 23-án, „Mátyás Király“ 30-án.

FIUME-ÉSZAKAFRIKAI vonal. Fiuméből: indul „Adria“ november 3-án, „Szápáry“ 17-én.
Tangerből: indul 17-én, november 14-én. „Adria“ „Szápáry“ „Szápáry“ 28-án.

„Adria“ magyar kir. Tengerhajózási részvénytársaság. - Fiume.

FIUME - NEWYORK

közvetlen összeköttetés Ejszak - Amerikával.

A „Cunard Line“ angol hajózási társaság gőzöseivel. Vezérigazgatóság a magyar korona országai részére: „Adria“ m. kir. Tengerhajózási r. t.

III. osztályú menetjegyek

Fiumétól Newyork-ig

Beleértve a hajón való étkezést és a kétnapos ellátást Fiumében

180 Korona

Legközelebbi gőzösök indulnak:

„Ultonia“ novemb. 10.^{én} - „Slavonia“
novemb. 24.^{én} - „Pannonia“ deczemb. 8.^{án}

A fiumei kivándorlási iroda (Via Alessandrina) készséggel és díjtalanul szolgál mindazon fölvilágosítással, melyre a kivándorolni szándékosoknak szükségük van.